

Sarajevo, 04.10.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
27.09.2021. – 01.10.2021.

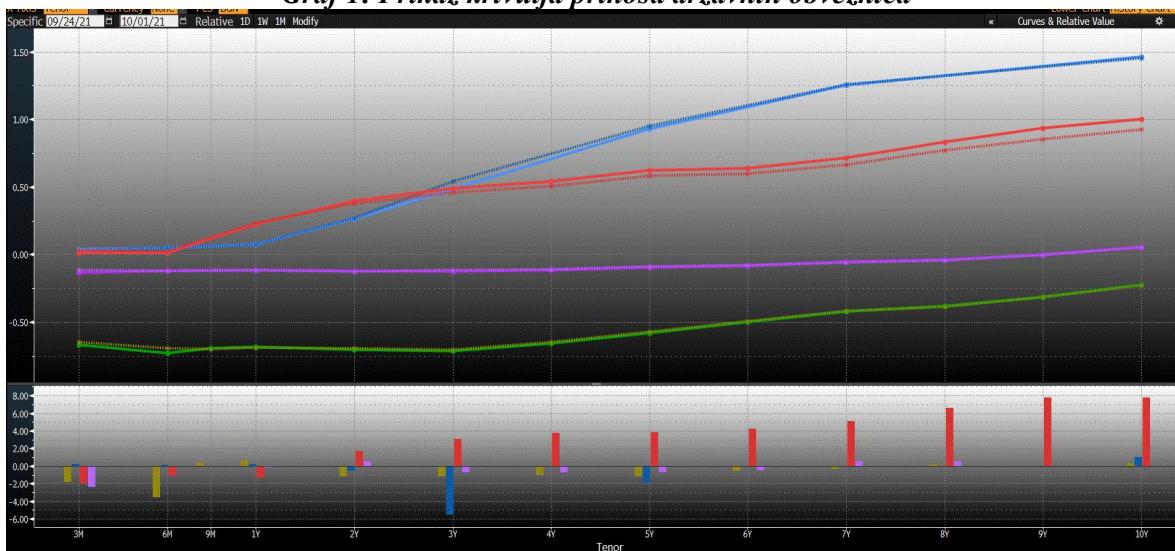
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	24.9.21	- 1.10.21	24.9.21	- 1.10.21	24.9.21	- 1.10.21	24.9.21	- 1.10.21
2 godine	-0,69	- -0,70 ↘	0,27	- 0,26 ↘	0,38	- 0,40 ↗	-0,10	- -0,11 ↘
5 godina	-0,57	- -0,58 ↘	0,95	- 0,93 ↘	0,59	- 0,62 ↗	-0,08	- -0,09 ↘
10 godina	-0,23	- -0,22 ↗	1,45	- 1,46 ↗	0,93	- 1,00 ↗	0,06	- 0,06 ➔

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	24.9.21	- 1.10.21
3 mjeseca	-0,631	- -0,652 ↘
6 mjeseci	-0,696	- -0,731 ↘
1 godina	-0,671	- -0,663 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 01. 10. 2021. godine (pone su linije) i 24. 09. 2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Početkom prošle sedmice predsjednica ECB Lagarde je izjavila da bi inflacija u eurozoni mogla premašiti već povećane prognoze ove institucije, ali da ne postoji mnogo signala koji pokazuju da se to već dešava. Nakon toga Lagarde je upozorila na pretjeranu reakciju na tranzitornu inflaciju, te još jednom ponovila da ne postoje znakovi koji ukazuju na to da inflacija postaje rasprostranjena širom ekonomije. Lagarde je istakla da kada efekti koji su uzrokovani pandemijom prođu, ECB očekuje da će inflacija zabilježiti pad. Ipak, prošle sedmice su objavljeni podaci o nastavku rasta stope inflacije u pojedinačnim članicama eurozone, posebno u Njemačkoj (4,1%), dok i ostale vodeće članice bilježe nivoe znatno iznad ciljanih 2%. Krajem sedmice objavljeni su i preliminarni podaci inflacije na nivou eurozone za septembar, prema kojima je ova stopa zabilježila najveći nivo u posljednjih 13 godina (3,4%). Pored ovih

podataka jedna od najbitnijih vijesti je bila da cijena prirodnog gasa globalno bilježi stalni rast. U Evropi su zabilježene rekordno visoke vrijednosti cijene gasa, što predstavlja još jedan signal da bi manjak zaliha ovog energenta (ali i ostalih energenata) mogao samo postati još gor, uzimajući u obzir da počinje sezona grijanja. Rast inflacije koji je vidljiv proteklih mjeseci, a koji je iznad svih dosadašnjih očekivanja, zajedno sa nastavkom rasta cijena energenata, sve više dovodi u pitanje "privremeni karakter" rasta troškova, kako to trenutno tumače vodeće centralne banke, uključujući ECB.

Deutsche Bundesbank je u mjesecnom izvještaju objavila da očekuje da će stopa inflacije u Njemačkoj značajno usporiti u 2022. godini, ali da će do polovine godine ostati na nivou iznad 2%. Ipak, očekuje se da će stopa inflacije privremeno, do kraja ove godine, zabilježiti nivo od 4% do 5%, kao i da je ekonomija u III kvartalu zabilježila veći rast u odnosu na II kvartal.

Iako na sedmičnom nivou nisu zabilježene veće promjene prinosa sigurnijih obveznica, početkom prošle sedmice na rast prinosa najveći utjecaj su imala očekivanja investitora koji očekuju skorije povlačenje kvantitativnih olakšica u SAD. Do kraja sedmice prinosi obveznica sigurnijih članica su korigirani na niže. Istovremeno, prinosi italijanskih obveznica srednje i duže ročnosti su povećani za 2 do 3 bazna poena.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	AUG	7,7%	7,9%
2.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	SEP	3,3%	3,4%
3.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	SEP	1,9%	1,9%
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	SEP	58,7	58,6
5.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	SEP	117,0	117,8
6.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	SEP	-4,0	-4,0
7.	Gfk indeks povjerenja potrošača – Njemačka	OKT	-1,5	0,3
8.	Indeks povjerenja potrošača – Francuska	SEP	100	102
9.	Indeks uvoznih cijena – Njemačka (G/G)	AUG	16,0%	16,5%
10.	Proizvođačke cijene – Italija (G/G)	AUG	-	13,8%
11.	Obim maloprodaje – Irska (G/G)	AUG	-	6,0%
12.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	AUG	-	1,2%
13.	Maloprodaja – Španija (G/G)	AUG	0,1%	-0,9%
14.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	AUG	1,8%	0,4%
15.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	AUG	-	1,9%
16.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	AUG	-5,4%	-5,4%
17.	Stopa nezaposlenosti – EZ	AUG	7,5%	7,5%
18.	Stopa nezaposlenosti – Italija	AUG	9,2%	9,3%
19.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	AUG	-	6,4%
20.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	SEP	5,5%	5,5%

SAD

Republikanci u Senatu su blokirali budžet za potrošnju koji je bio potreban kako bi se spriječilo neizvršavanje obaveza Vlade po osnovu duga u narednom mjesecu, čime se nacija približava fiskalnoj krizi, ukoliko se ne dozvoli demokratima da povećaju limit federalnog zaduživanja. Ministrica finansija Yellen je upozorila da SAD sa tim riskira da ostane bez novčanih sredstava do 18. oktobra.

Predsjednik Feda Powell je izjavio da bi se rast cijena u SAD i poteškoće oko zapošljavanja, koji su evidentni nakon ponovnog otvaranja ekonomije, mogli pokazati izdržljivijim nego što se očekivalo, te će se Fed, po potrebi, suprotstaviti inflaciji. Powell je izjavio da je rješavanje "tenzija" između visoke stope inflacije i još uvijek povećane nezaposlenosti najbitnije pitanje sa kojim se Fed trenutno suočava, priznajući da su ciljevi monetarne politike Feda u potencijalnom sukobu. Prilikom obraćanja pred Komitetom za finansije, koji djeluje unutar Predstavničkog doma SAD, Powell je izjavio da ukoliko se inflatorna očekivanja povećaju, Fed će upotrijebiti alate za borbu protiv visoke stope inflacije, dodajući da bi se problemi u lancima snabdijevanja trebali smanjiti, uz očekivano smanjenje stope inflacije u narednim mjesecima.

Predsjednik Feda iz Filadelfije Harker je izjavio da bi Fed mogao biti blizu ispunjenja inflacijskog manda određenog za povećavanje kamatnih stopa, ali da može proći godinu dana i više prije nego što se postigne cilj u vezi sa zapošljavanjem kojim bi se omogućilo stvarno povećanje kamatne stope. Harker je za Reuters izjavio da će se inflacija u narednih nekoliko mjeseci najvjeroatnije približiti Fedovom cilju od 2%, nakon što je zbog pandemije stopa inflacije dostigla visok nivo. Po njegovim riječima, pratit će se kretanje stope inflacije u predstojećim mjesecima, ali smatra da se inflacija nalazi blizu dostizanja ili je već dostigla cilj da u prosjeku bude iznad 2% neko vrijeme, tako da se dugoročno može procijeniti stopa inflacije od 2%.

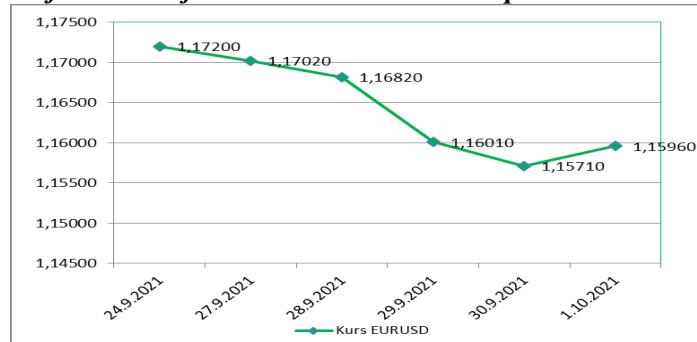
Senat je u subotu odobrio kratkoročno produženje transportnih programa, uputivši predsjedniku Bidenu zakon o prekidu finansiranja, nakon što su lideri demokrata Predstavničkog doma odgodili planirano glasanje o usvajanju dvostranačkog paketa za infrastrukturu vrijednog 1 bilion USD. Producenje transportnih programa za 30 dana efektivno stvara novi rok za demokrate da razriješe podjele u Domu koje su obustavile usvajanje ovog zakona.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Porudžbine trajnih dobara P	AUG	0,7%	1,8%
2.	Aktivnosti prerađivačkog sektora Feda iz Dalasa	SEP	11,0	4,6%
3.	Veleprodajne zalihe (M/M) P	AUG	0,8%	1,2%
4.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	JUL	1,5%	1,4%
5.	Indeks povjerenja potrošača	SEP	115,0	109,3
6.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	24. sep	-	-1,1%
7.	Br. kuća koji čekaju realizaciju (M/M)	AUG	1,4%	8,1%
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	25. sep	330.000	362.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	18. sep	2.790.000	2.802.000
10.	GDP (Q/Q) F	II kvartal	6,6%	6,7%
11.	Lični prihod	AUG	0,2%	0,2%
12.	Lični troškovi	AUG	0,7%	0,8%
13.	PCE deflator (G/G)	AUG	4,2%	4,3%
14.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	SEP	60,5	60,7
15.	Indeks raspoloženja potrošača Un. Mičigena F	SEP	71,0	72,8
16.	ISM indeks prerađivačkog sektora	SEP	59,5	61,1

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,1720 na 1,1596.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Finansijski indeks domaćinstva, kojeg objavljuje osiguravajuća kompanija Scottish Widows, u periodu od jula do septembra smanjen je na 44 poena sa 44,7 poena, koliko je ovaj podatak iznosio u II kvartalu. Ovo je prvo pogoršanje finansijske situacije domaćinstava u posljednjih nešto više od jedne godine. Posljednje smanjenje zabilježeno je u II kvartalu 2020. godine kada se Velika Britanija suočila sa neizvjesnostima zbog zatvaranja ekonomije. Građani Velike Britanije se suočavaju sa rastom troškova energije i sa izraženim problemom nedostatka ponude goriva.

Rast cijena gasa u Velikoj Britaniji je utjecao na poteškoće u poslovanju čak 12 kompanija ovog sektora, te je regulator, Ofgem, transferirao oko 2 miliona korisničkih računa na druge ponuđače koji se nisu našli u krizi poslovanja. Objavio je i to da su posljednje tri kompanije koje su podlegle krizi Igloo Energy, Symbio Energy i Enstroga, te da kriza sa gasom nejenjava. Kolaps ove tri kompanije će značiti transfer oko 233.000 korisnika na druge ponuđače. Kao rezultat ovih stanja očekuje se povećanje cijene gase.

Većina glavnih 8.000 benzinskih stanica u Velikoj Britaniji je ostala bez ponude energenta, što je navelo vladu da vojsku stavi u pripravnost kako bi pomogla u isporuci. Veleprodajne cijene gase su dostigle rekordno visoke nivoje, izazivajući zabrinutost da bi hladna zima mogla produbiti krizu koja je dovela do kolapsa više dobavljača ovog energenta i povećala strah od zatvaranja nekih fabrika i rasta cijena režija. Guverner BoE Bailey je izjavio da on i drugi članovi MPC prepoznaju rast kamatnih stopa, te je ponovio izjavu iz prošle sedmice da će biti potrebno umjereno zaoštrevanje monetarne politike kako bi se održala konzistentnost u dostizanju i održavanju inflatornog cilja u srednjem roku.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	AUG	0,3	0,4
2.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	AUG	73.000	74.500
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	AUG	-	7,0%
4.	Nationwide cijene kuća (G/G)	SEP	10,7%	10,0%
5.	GDP (Q/Q) F	II kvartal	4,8%	5,5%
6.	Izvoz (Q/Q) F	II kvartal	3,0%	6,2%
7.	Uvoz (Q/Q)	II kvartal	6,5%	2,4%
8.	Ukupne poslovne investicije (Q/Q) F	II kvartal	2,4%	4,5%
9.	PMI prerađivački sektor F	SEP	56,3	57,1

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, te je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,85706 na nivo od 0,85587. GBP je deprecirala u odnosu na USD, te je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,3679 na 1,3546.

JAPAN

Fumio Kishida je izabran za novog predsjednika Liberalno-demokratske partije Japana. Kishida je ranije obavljao poziciju ministra vanjskih poslova. Zvanično glasanje za novog premijera Japana zakazano je za 4. oktobar. Analitičari navode da je malo vjerovatno da će uspjeti bitnije promijeniti trenutne politike koje idu u korist poslovanju i inflaciji, a koje je poduzeo Abe i prethodni premijer Suga. Ipak, smatraju da bi se Kishida postepeno mogao osloboediti naslijeda "Abenomics" (politika stimulansa) ukoliko uspije na nadolazećim generalnim izborima ojačati svoju trenutnu poziciju.

Japanski državni penzioni investicioni fond, koji je ujedno i najveći takav fond u svijetu, saopćio je da u svom portfoliju neće držati državne obveznice Kine denominirane u juanu. Ova obavijest dolazi nakon što bi britanski FTSE Russell trebalo početi sa uključivanjem kineskih obveznica u svoj benčmark (indeks globalnih obveznica), kojeg japanski penzioni fond koristi. Iz penzionog fonda Japana je saopćeno da će umjesto toga koristiti verziju tzv. World Government Bond Index koji ne uključuje kineske obveznice.

Guverner BoJ Kuroda je izjavio da je BoJ spremna zadržati masivne poticaje, jer posljedice pandemije opterećuju potrošnju i drže stopu inflacije dalje od ciljanog nivoa od 2%. Dodao je da se očekuje da će treća najveća svjetska ekonomija pokazati jasnije znakove oporavka, nakon što su snažni korporativni profiti i kapitalni izdaci nadoknadili određene slabosti u potrošnji. Ipak, upozorio je da su očekivanja u vezi sa potrošnjom, koja je ključ održivog ekonomskog oporavka, krajnje nesigurna i da zavise od razvoja

situacije u vezi sa pandemijom. Guverner BoJ Kuroda je izjavio da će se ova institucija nastaviti fokusirati na ublažavanje udara na ekonomiju koji je uzrokovao pandemijom, uzimajući u obzir neizvjesnost izgleda i slabu inflaciju. Istraživanje je pokazalo da se poslovno raspoloženje u septembru poboljšalo peti kvartal zaredom, sa proizvođačima koji su ispunili zahtjeve snažne globalne potražnje, što je obećavajući start za narednu administraciju da će izvući ekonomiju iz zastoja. Stalni napredak u vakcinaciji i nada u ponovno oživljavanje privrednih aktivnosti također su pomogli u jačanju raspoloženja proizvođača, podržavajući stav BoJ da će okončanje vanrednog stanja potaci potrošnju.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

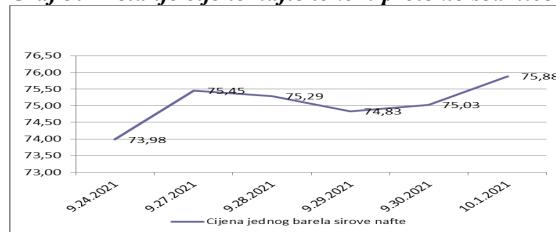
Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Proizvođačke cijene uslužnog sektora (G/G)	AUG	1,2%	1,0%
2.	Vodeći indeks (final.)	JUL	104,1	104,1
3.	Koincidirajući indeks (final.)	JUL	94,5	94,4
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) prelim.	AUG	12,1%	9,3%
5.	Maloprodaja (G/G)	AUG	-1,0%	-3,2%
6.	Indeks započetih kuća (G/G)	AUG	9,5%	7,5%
7.	Stopa nezaposlenosti	AUG	2,9%	2,8%
8.	Tankan indeks povjerenja velikih proizvođača	III kvartal	13	18
9.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	SEP	-	51,5
10.	Prodaja vozila (G/G)	SEP	-	-30,0%
				4,4%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 129,77 na nivo od 128,79. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 110,73 na 111,05.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,98 USD (63,12 EUR). Početkom sedmice cijena nafte je zabilježila rast zbog zabrinutosti za ponudu nafte i pod utjecajem pojačane tražnje kako se u pojedinim dijelovima svijeta uklanjuju restrikcije uvedene zbog pandemije. U narednim danima, do kraja sedmice, cijena nafte je uglavnom održavala nivo od oko 75 USD po barelu. **Najveći utjecaj na visoku cijenu nafte ima zabrinutost oko otežane isporuke i snažan rast cijene prirodnog gasa**, dok su i cijene uglja dale određenu podršku. Spomenuto je najjasniji signal da svijet postepeno ide ka energetskoj krizi koja će vjerovatno utjecati na ekonomski rast. Sredinom sedmice cijena nafte je zabilježila blagi pad, nakon što su objavljeni podaci o neočekivanom rastu zaliha nafte u SAD, ali i zbog zabrinutosti oko usporena rasta u Kini. Već narednog dana cijena je ponovo bilježila rast nakon što je Kina saopćila da će osigurati isporuku energije, po svaku cijenu, s obzirom na to da se zemlja suočava sa nedostatkom električne energije. Istraživanje Reutersa je pokazalo da je proizvodnja nafte među članicama OPEC-a tokom septembra povećana na najviši nivo od aprila 2020. godine pod utjecajem oporavka proizvodnje u Nigeriji, koja se suočila sa značajnim gubicima u ovom procesu, dok su glavni proizvođači koji su članovi ovog kartela usporili sa obimom ponude prema sporazumu po kojem organiziraju proizvodnju. Investitori su trenutno u isčekivanju rezultata sastanka OPEC+ na kojem će proizvođači diskutirati o tome da li će ići dalje od postojećeg sporazuma kojim bi povećali obim proizvodnje za 400.000 barela dnevno u novembru i decembru. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 75,88 USD (65,44 EUR). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena nafte je povećana za 2,57%. Ovo je šesta sedmica zaredom da cijena nafte bilježi rast.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.750,42 USD (1.493,53 EUR).

Do sredine protekle sedmice cijena zlata je imala tendenciju pada. Zvaničnici Feda su iznijeli stavove da ekonomija dobro napreduje, te da bi se uskoro moglo početi sa povlačenjem kvantitativnih olakšica, što se odražava na cijenu zlata. Pored toga, predsjednik Feda Powell je istakao da se može očekivati da će trenutni visoki nivo inflacije isčeznuti kada se riješe problemi u lancu ponude, te je dodao da je ekonomija još uvijek daleko od pune zaposlenosti. Pored toga, do sredine sedmice došlo je do **aprecijacije USD i snažnijeg rasta prinosa na državne obveznice SAD**, što je utjecalo na pad cijene zlata. Ipak, nakon što je predsjednik Feda iz Čikaga Evans komentirao da bi **šokovi u isporuci**, koji trenutno utječu na rast cijena, mogli biti ublaženi naredne godine, te da će niske kamatne stope i dalje biti potrebne kako bi se inflacija u SAD trajno održala na nivou od 2%, **cijena zlata je povećana**. Pored toga, podaci sa tržišta rada su bili nešto lošiji od očekivanja, što je pojačalo zabrinutost da ovo tržište ipak slab. Takvo stanje vodi pojačanim neizvjesnostima vezano za odluku o ublažavanju kvantitativnih olakšica Feda, jer bilo koje odlaganje ove odluke ima utjecaj na rast cijene zlata. Pojedini analitičari smatraju da se postepeno obnavljaju fizičke kupovine zlata, jer investitori tragaju za zaštitom od rizika zbog ekonomskih neizvjesnosti i pojačanih inflatornih pritisaka. Cijena zlata je tokom trgovanja u petak bilježila rast, pod utjecajem slabljenja USD koji je imao snažniji efekat nego očekivanja da bi Fed mogao ubrzo početi sa ublažavanjem monetarnih olakšica. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.760,98 USD (1.518,61 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 0,60%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

